

Hushållnings journal 1780 – översvämningar

Utdrag ur UKF:s utgivning av Hushållningsjournal 1776-1813
i TRE band 2001

av Gudrun Sandén, Layout och utskrift Börje Sandén

.....

Nedanstående urval av Börje Sandén 2017-05-18

Januari 1780

----- slutet av artikeln

Den myckna snö, som fallit så väl i denna, som i föregående månad, har gjort vägarna ganska besvärliga för de resande.

Februari

----- slutet av artikeln

Menföret, genom mycken lös snö, har ock varit hela denna Månad

Mars

----- slutet

Av det långvariga starka tövädret bortsmälte den myckna i Jan. och Febr. månader fallna snön hastigt, så att marken, mot slutet av månaden, var mestadels bar. Därav förorsakades ock så stark flod i åar och bäckar, samt så högt vatten i Mälaren, att man ej mins dess like. Här vid Stockholm, har vattnet i Mälaren stått vid pass 4 fot högre än vanligt, så att det vid Sjösidan icke allenast gått upp på gårdarna och trängt sig in i källrarna, utan ock uti några vid Klara-Sjön lågt belägna hus, stigit in i nedre våningarna till 1 och 2 fots höjd.. På landet har denna flod i många ställen skadat broar och "Wattuwerk". Vinden har i denna månad nästan beständigt varit västlig och ofta häftig ---- mer eller mindre stark storm, allenast den 21 fullt Sunnan; den 24 fullt nordan den 29 Syd-Ost.

Tövädret och stormarna hjälptes åt att snart uppsmälta, uppbryta och avföra isen på de stora fjärdarna, så i Mälaren som i Salt-Sjön, och öppna Segelfarten. Barometern har varit ganska ostadig: d. 25, då han var som högst, stod han på 25, 75. D.19, då han var som lägst, på 24, 71. War jämväl d.1, 10 och 16, under 25 tum. Då åkrarna blevo bara i landet, fanns Rågbrodden, Gidi lof! vacker och oskadd.

April

Det hopp man, i anledning av den blida väderleken i mars månad, gjorde sig om tidig vår, slog mycket felt emedan april däremot blev helt ovanligt kulen; ja ! så, att på mer än 40 år, april månad ej varit så kall. Om man undantager d. 16, 17, 28, 29 och 30, var frost alla nätter, och den så stark, att kölden d. 1, 5, 7, 8, 9, 10, 13, och 14 gick till 5, 6 o 7, och d.12 till 10 grader under Frost-punkten. Om dagarna då d. 5, 7, 8, 10, 11, och 12 undantagas, var väl tö; dock steg termometern sällan mer än 2 á 3 grader över Frostpunkten, och allenast d. 4, 9, 17, 23, 24, och 28 till 5 á 6, samt d. 29 till 8 grader över 0. Isen låg därefter kvar på Brunsviken till slutet av månaden, och många vikar av Mälaren, som i mars månad gått upp lade sig ånyo i april. Snön som här omkring staden var mest bortgången i slutet av mars ökades upp i 3, 4, 9, 10, 16, 17, 18, 19 och 27; varförutan ock regnet i 23, 25, 28 och 30 var snöblandat så att åkföret i de norra landsorterna, ända till Uppsala, räckte till månadens slut, och låg en myckenhet snö ännu kvar i skogarna. Det var dock nog klart nämligen ---- ----- Den 3 och 4 var storm, den 9 och 10 hård blåst ----- Några närmast omkring Mälaren boende gjorde ock början med åkerbruket.

Angående det höga vattenståndet i Mälaren började det väl något minskas då kölden i förra hälften av denna månad något hindrade vattnets tillflytande; men begynte åter ökas och var nästan lika högt som i slutet av mars. Den sena våren har förorsakat allmän klagan över foderbrist.

Maj

Våren började i år ej förr, än just den 1 maj, ty från den dagen blev väderleken blidare, så att termometern om dagarna gemenligen steg till 10. 12 och 14 grader över fryspunkten (*lägg märke till att Patriotiska Sällskapet använder fryspunkten vid 0 grader Vetenskapsakademien hade vid denna tidpunkt ännu kvar den ursprungliga graderingsprincipen. Börje Sandén*)

----- Dock voro ett par dagar mycket kalla, nämligen d. 20 och 21 med nordostlig storm. ett gruvligt urväder inföll. och var så kallt att termometern den förra dagen stod allenast 3 grader över fryspunkten, men den senare hela dagen just på fryspunkten. Full frost, så att termometern föll under fryspunkten, var dock ingen gång under hela maj månad. ----- Det regnade 7, 11, 16, 17, 18, 23, 24, 25, 26, 28 samt snöade ymnigt d. 20 och 21. Den 23, strax efter middagen hördes åskdunder. -----

Med vårsädet gick det på landet mycket långsamt, av orsak att åkrarna så sent torrlades, så att många ej förrän i slutet av månaden fingo vårsädden i jorden. Men höstsädet står, Gudi lof ! mest överallt, ganska vackert.

Vattnet uti Mälaren steg än vidare i denna månad, och skall hava varit 4 och en halv à 5 alnar högre än vanligt, vid vilken höjd det ock stod till månadens slut, varigenom icke allenast en myckenhet sidlända åkrar och ängar, runtomkring denna stora Sjö blivit satta under vatten, utan ock många hus och Männingsrum blivit för någon tid obrukbara. (Enligt då gällande höjdsystem, således mindre i verkligheten)

Juni

Även i denna månad var väderleken kulen och regnaktig.

Vattnet i Mälaren stod som högst i början av denna månad., och har sedan d. 6 småningom fallit; är dock ännu mycket högre, än det vid vanlig vårflod plägar vara.

Juli

Vattnet i Mälaren småningom fallit och är nu 5 á 6 fot lägre än det var i maj månad; dock ännu högre än det plägar vara denna årstiden,